

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Trg Staneta Semiča - Dakija v Grahovem

Prijatelj me je opozoril, naj grem v Grahovo, kjer bom videl za spomenikom umorjenih žrtev komunistične revolucije leseno tablo, rdeče pobarvano, s peterokrako zvezdo in napisom: Trg Staneta Semiča - Dakija. Na praznik Marije Pomočnice kristjanov sem imel sveto mašo v grahovski župnijski cerkvi in po njej sem šel pogledat ta prizor. Zelo me je užalostil. Zaskrbljeno sem se začel spraševati, kako je mogoče na tem kraju, kjer je bila izvršena komunistična gnusoba opustošenja, trg poimenovati po zloglasnem zločincu Dakiju.

Dovolj je dokazov, da je neposredni napad na Grahovo izvedla Tomšičeva

Na pravi frekvenci.
107.8 in 88,9 Mhz

radio VELENJE

www.radiovelenje.com | 03 897 50 03
marketing: 03 898 17 55

brigada pod poveljstvom španskega borca in partizanskega podpolkovnika Dakija.

Bloški rojak Anton Drobnič, ki je sam doživljal te grozljive čase druge svetovne vojne, je v Demokraciji, 3. aprila 2014, zapisal: »Daki je dal vse ujetnike z ranjenci vred na pragu goreče postojanke ustreliti in mrtve ali še žive pahnil v ogenj, kjer so vsi zgoreli. V ogenj so vrgli tudi padle domobrance ... Skupaj z branilci Grahovega so ustrelili in v ogenj vrgli tudi tri civilne vaščane, ki so jih ugrabili na njihovih domovih ... Grob padlih domobrancev so kasneje po boljševisko ukazali zravnati z zemljo. Tako je branilce Grahovega pokrila zelena trava, napadalce, ki so umorili žive in oskrunili mrtve brate, pa zločin in večna sramota« (prim. Demokracija, 3. 4. 2014, str. 71)!

Kako trdosrčno in zločinsko se je obnašal krvoločni španski borec Daki v času napada na Grahovo, je v spominih (ki jih je objavila revija Zaveza) pogumno napisal sedaj že pokojni župnik Vinko Šega: »Šel sem iz župnišča. Postojanka je gorela z velikim plamenom, gorela je tudi cerkev. Stopnice v zvoniku so bile lesene in so tudi gorele. V zvoniku so bili domobranci. Kaj bo z njimi? Groza! Hotel sem v cerkev, ki je bila polna gostega dima. Najprej sem odprl tabernakelj in odnesel Najsvetejše v župnišče. Prišli so domačini. Nosili smo iz cerkve plašče in drugo opremo. Tudi neki partizan iz Primorske je marljivo pomagal.« Ta pripomba župnika Sege razodeva njegovo poštenost, ko ni zamolčal domoljubnega partizana, ki je pomagal preganjanim kristjanom.

Župnik Šega, zlahtni cvet notranjske dežele, nadaljuje z opisom strašne grahovske noči na 24. november 1943: »Hotel sem rešiti prelepi kip Marije Brezmadežne z glavnega oltarja. Šel sem po lestvi, pa nisem prišel visoko, ker je bil dim pregost in zadušljiv. Vrniti sem se moral, nisem mogel dihati, ves žalosten, ker nisem mogel rešiti Marije ...

Šel sem prosit za cerkev. Hotel sem najti komandanta partizanov. To je bil Stane Semič - Daki. Kmalu sem ga našel. Bil je mož srednje postave, bled, oblečen v navadno vojaško suknjo. 'Prosim, pustite cerkev in je ne požgite!' sem prosil Dakija, ki me je mrko gledal. 'Dobite dol naše sovražnike,' (mislil je na domobrance v zvoniku) mi je odgovoril. Rekel sem mu: 'Tega pa ne morem storiti!' Odgo-

voril mi je: 'Potem pa vam ne morem pomagati ...' Obrnil sem se in odšel. Ne vem, kako sem prišel do župnišča. Zdaj se čudim, da me takrat Daki ni ustrelil. To je bila v tistem času najmanjša stvar ... Zrak je bil poln sovraštva, hudobije in maščevalnosti brezsrčnih zmagovalcev. Nedolžni fantje in možje so ta čas prestajali še zadnjo preizkušnjo in trpeli ob živi daritvi svojega življenja, v ognju domobranske postojanke in farne cerkve kot mučenci za svobodo in rešitev slovenskega naroda pred brezboštvom, hudobijo, krivico in prevaro« (Zaveza, št. 54, str. 37-38).

Ta skromni notranjski Janez Vianey (župnik Šega) je odkritosrčni pričevalec, da partizanski komandant Daki nikakor ni ravnal domoljubno ali herojsko, temveč strahopetno in zločinsko. Kot Notranjec, doma z Blok, bi bil lahko bolj človeški in usmiljen do svojih rojakov, a je namesto človekoljubja nosil v srcu strahotno satansko zlobo, potuhnjenost in pokvarjenost.

Presenečen sem nad snovalci Enciklopedije Slovenije, da so Dakija tako pozitivno prikazali v prispevku za enciklopedijo. Zapisali so: »V letih 1936-39 se je v Španiji kot prostovoljec bojeval v mednarodnih brigadah, leta 1940 se je vrnil v Jugoslavijo. Konec julija 1941 je odšel k partizanom. Oktobra je sodeloval v napadu na Lož. Na Kožljeku (župnija Begunje) je postal komandant partizanskega tabora in je sodeloval pri napadu na Verd (župnija Vrhnika). Leta 1942 je postal komandir letече patrolje, nato komandant bataljona Notranjskega odreda. Po partizanski ofenzivi v Suhi krajini je julija 1943 postal komandant Tomšičeve brigade. Septembra leta 1943 je bil razglašen za narodnega heroja. Novembra so ga poslali na vojaško akademijo v Sovjetsko zvezo. Po vrnitvi je bil komandant divizije Knoja od novembra 1945 do avgusta 1946. Že od leta 1941 je nosilec partizanske spomenice« (prim. Enciklopedija Slovenije, št. 11, str. 46).

Ta zapis v Enciklopediji na žalost zamolči vsa Dakijeva zločinska dejanja, ki jih je npr. uresničil v gozdu Mačkovec (28. 10. 1943). Zamolčana so tudi njegova zločinska dejanja v noči groze v Grahovem (24. 11. 1943) in pri Krimski jami, kjer je Daki moril nedolžne Slovence in Slovenke s svojo »letečo patroljo«.

Prav nič me ne preseneča sedaj že pokojni umetnik slovenske besede Boris Kralj, ki je v svoji knjigi »Bežanja, beganja in iskanja« boleče zapisal: »To je bil čas, ko so na lojtrskih vozovih vozili pobite na pokopališče, zložene kakor klafterska polena, in jih pokopavali v skupna grobišča ... To je bil čas, ko so tudi materam presahnile solze, kadar so žalovale za svojimi možmi, sinovi in hčerami. To je bil čas, ko je postalo sovraštvo naslada, krvavo pobijanje in maščevanje pa užitek (n. d., str. 62-63).

To je bil čas, ko so otroci čez noč postajali odrasli. To je bil čas, ko so ljudje kleli in pljuvali, če niso smeli delati tistega, kar so imeli najrajši - ubijati« (str. 72).

In to sovraštvo do vernih ljudi, ki so šele v skrajni sili, ko je šlo za rešitev ubogega življenja, vstopili v domobranske enote, je nosil v srcu zločinec in ne narodni heroj Daki. Dovolj je dokazov, da je na Notranjskem Daki mučil in pobijal svoje rojake. Nisem pa še našel dokumentov, da bi enako počel z

okupatorsko fašistično ali nacistično vojsko. Po zdravi kmečki pameti so bili pravi in narodnoosvobodilni partizani samo tisti, ki so se uprli italijanskemu in nemškemu okupatorju, in ne tisti, ki so pobijali verne in domoljubne Slovence in Slovenke! Pri Dakiju bi bil lahko verodostojen samo naslov njegovih partizanskih spominov: »Najboljši so padli!«

Dokler bodo v našem narodu zgodovinsko nezaveščeni ali pa še v staro kolesje komunizma vpreženi ljudje postavljali zločincem spomenike in kljub njihovim grozodejstvom imenovali po njih ulice in trge, bo nekaj gnilega v slovenski deželi!

Zato ni čudno, da isti ljudje ali pa njihovi somišljeniki vztrajno raziskujejo premoženje in nepremičnine domoljubnih in resnicoljubnih politikov, ne lotijo pa se odkrivanja premoženja in s sumljivimi posli pridobljenega denarja politikov, ki so bili proti ustanovitvi in obstoju samostojne države Slovenije. Težko je živeti v državi, kjer pogumnim, delovnim in samostojnim politikom, zlasti pred volitvami, skonstruirajo nedokazane aфере in tako uničujejo njihovo dobro ime. Docela jim onemogočajo svobodno politično delovanje, ker jih poprej strpajo v ječo. Ta stara in preizkušena metoda je bila znana v Izraelu že prek Kristusom. Tako so preroka Jeremija, ki je pogumno govoril resnico in prerokoval prihodnje dogodke, bičali in ga dali v klado. Preroškega duha mu s tem niso uničili in Jeremija jim je jasno napovedal, da bodo šli vsi v ujetništvo v Babilon (Jeremija 20, 1-6).

Prepričan sem, da tudi v naši dragi Sloveniji ne bodo nikoli mogli uničiti preroškega duha ne Janezu Janši in ne tistim prihodnjim voditeljem slovenskega naroda, ki bodo Slovenijo popeljali v zdravo in neuničljivo demokracijo.

Varujmo pa se ljudi, ki jih je v genialnem aforizmu odkril pronicljivi Žarko Petan: »Najprej so mu razbili zobe, potem pa so mu ukazali, naj drži jezik za zobmi!« Daki in njegovi so to počeli z našimi ljudmi v najtežjem obdobju slovenskega naroda, ko je bila Slovenija ena sama kalvarija.

Naj sklenem z besedami nekdanjega Mačkovega pomočnika Alberta Svetine, ki je v knjigi »Od osvobodilnega boja do banditizma« zapisal: »Demokracije v Sloveniji ne bo, dokler bodo na oblasti ljudje, ki so izvajali partijsko linijo in postavljali partijske zakone. Kdo je danes srečen v Sloveniji?

Srečen je ta, ki je ubijal; srečen je ta, ki je goljufal; srečen je ta, ki je denunciral (ovajal); srečen je ta, ki je na sto tisoče ljudi, otrok in svojcev žrtev povojnih pobojev pripravil do tega, da danes ne smejo govoriti o partijskem terorju, ker bi bila njihova prihodnost spet negotova. Presrečen bi bil, če bo moja življenjska tragedija vplivala na javnost v Sloveniji, da bi začela drugače razmišljati o zgodovini komunizma na Slovenskem« (n. d. str. 367).

Zato v Grahovem nikoli ne sme biti Trga Staneta Semiča - Dakija ampak Trg pesnika Franceta Balantiča ali Trg umorjenih žrtev Notranjske.

Maks Ipavec, Begunje

Cvetoči topoli in vonj akacij

Mesec maj je v zgornji Vipavski dolini poln buhteče narave, a tudi tako zelo povezan s preteklostjo, ta pas sedanostjo in prihodnostjo. Kot časovni diapazon, kjer dejanje v preteklosti še kako vpliva na potomce. Človek je zgodovinsko bitje, in če mu vzamemo preteklost, mu vzamemo tudi sedanost in prihodnost. Vse se potem vrne nazaj na izhodiščno točko. Stvari morajo biti razčiščene ali pa se ponavljajo in gnojijo kot nezaceljena rana.

Pod mojo rojstno vasjo Dolgo Poljano stoji spomenik taki nezaceljeni rani, na njem pa piše: »Sem so nas prignali in na tla pobili, ker smo svoj narod brezmejno ljubili. V spomin 46 talcem, ki so bili v letu 1944 ustreljeni od Nemcev (Občinski odbor ZZB NOV Ajdovščina).«

Kot otrok sem se brezskrbno podil okrog tega spomenika, a šele kot mladostnik sem se začel spraševati, zakaj je del tistih, ki so svoj narod tako brezmejno ljubili, potem začel ubijati ta isti narod. Še pred letom 1944, še pred pojavom domobrancev in še pred vaškimi stražami. Še preden so padli prvi okupatorski streli. Slovenec Slovenca. Brat brata. Več tisoč zavednih Slovencev je bilo pobitih, preden je sploh prišlo do vaških straž. Zakaj se nismo skupaj uprli zunanjemu okupatorju? Ta odgovor še najbolj pojasni misel Edvarda Kardelja, da komunisti ne bodo šli v oboroženi spopad proti okupatorju, če ne bodo imeli možnosti, da izvedejo komunistično revolucijo. In so jo. A tega nisem izvedel ne v Osnovni šoli Borisa Kidriča ne v medijskih spinih spretnih doktorjev manipulacij in velikih zgodovinarjev, ampak pri nonotu Janezu, ki je skrbno

čuval malo drugačno podobo resnice, kot jo je oznanjal režim, in mi jo, nedvednemu, počasi odkrival.

Nedavno sem srečal znanca, ki se je rodil leta 1961 in mi je rekel, da je, ko je kot otrok v 70. letih hodil v Osnovno šolo Borisa Kidriča Ajdovščina, mislil, da se je zgodovina Slovencev začela z letom 1941. Kot da prej nismo obstajali. Prazgodovina in potem odrešenijsko leto 1941. Gre seveda za enostransko podobo takratnega šolskega socialističnega sistema, ki pa se mlademu človeku globoko vtisne v spomin. Zato se je v Sloveniji zgodilo to, pred čemer je ruski disident Aleksander Solženicin po vrnitvi v Rusijo svaril: »Če se ne bo razgradilo dediščine totalitarnega komunističnega režima, se bo ta sam restavriral in obnovil. O tem je govorila tudi Resolucija 1096, ki jo je sprejela Parlamentarna skupščina Sveta Evrope z navodili za odpravljanje posledic socializma, a jo Slovenija vztrajno zavrača v polnosti sprejeti. To je očitno delo, ki nas še čaka, in velik problem naše skupnosti.

Mesec maj je poleg vonja akacij in cvetočih topolov tudi mesec postavljanja mlajev in delavskih pravic. Lani je na osrednjem ajdovskem krožišču na mlaju visela za demokracijo nesprejemljiva rdeča zastava s totalitarnimi znaki srpa in kladiva, ki je poleg drugega tudi hudo osiromašila tako imenovano delovno ljudstvo. Aforist Žarko Petan je zato v 80. letih prejšnjega stoletja zapisal pomenljiv aforizem: »Proletarci vseh dežel, združite se, zbirno mesto je Zahodna Nemčija.« Seveda je pri tem mislil na množično odhajanje delavcev iz vzhodnega komunističnega bloka v države kapitalističnega zahoda. Pri nas se je to kazalo z znanimi nakupi v Trstu, Gorici in drugje, ker je primanjkovalo osnovnih živil. Vzporednice z današnjim dogajanjem v Venezueli se zato kar same od sebe ponujajo. Letos zastave s totalitarnimi znaki, ki nas deli, na srečo ni bilo. Na letošnjem mlaju v Ajdovščini so visele slovenska, evropska in občinska

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si